

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Skupno sodelovanje vseh svobodomiselnih

elementov brez razločka narodnosti, to je geslo, katero so mladočehi vstopivši v deželni zbor proglasili. In beremo v novinah, da so se Nemci temu simpatično odzvali. Tudi nam se zdi ono geslo, praktično omogočeno in izvrševano, eden idealov, ki bi bil doseči. Žalibog pak da moramo precej dostaviti, da za zdaj dvomimo o njegovem brzem uresničenju. Le-to uresničenje namreč nij prej mogoče, predno ne bode narodno vprašanje rešeno. To pa v Avstriji ne bode prej rešeno, predno nemška ustavoverna stranka k spoznanju ne pride, da je silna potreba priznati vse narodne (nikakor ne agresivne) zahteve avstrijskih Slovanov; predno „liberalni“ Nemci ne nehajo na tihem in javno svojo nemško propagando delati mej Slovani. Je-li za to kak vzgled? Žalibog da ne.

S tem pa nečemo reči, da naj se ideja dosežanja tacega položaja opusti. Nasproti, kolikor se zblizenje vseh liberalnih elementov dosežati dá, ne škodovaje narodnih zahtev, je naša dolžnost, in dolžnost bi bila tudi Nemcem, posebno če pogledajo na trdno svetovno zvezo, katero imajo ultramontanci vseh narodov in vseh dežel mej soboj tako tesno, da so pripravljene celo svojo narodnost žrtvovati za svojo zvezo, ter dosledno v tem postavljajo svojo narodnost na drugo ali zadnje mesto programa, kakor na pr. pri nas.

Mi ultramontanov v tem ne moremo posnemati. Dokler je naša narodnost v nevarnosti nam bode povsod prva. Ako tedaj naši liberalni narodni nasprotniki žele z naprednimi Slovani, in njih število bode raslo od

leta do leta, z vso močjo delati v boji proti omiki sovražnemu življu — nesmejo več podpirati institucij, katere z raznimi izgovori našo narodnost žalijo in na stran odrivajo na korist tuje.

Naj se dan denes še toliko fraz „opravičenji narodnosti“ premelje, železna in nepremična resnica je, da kar se je v sredi tega stoletja velikanskega v Evropi zgodilo in se še bode, je izver narodnega čuta. To govori več nego vse kozmopolitične fraze, za moč in torej opravičenost narodnosti, kateri se mora prej zadostiti predno se more govoriti o zedinjenji svobodomiselnih elementov.

Dolenjska železnica.

II.

Predsednik trgovinske zbornice g. V. C. Supan je govoril v omenjeni seji dalje: „Ker sem bil že neštivilne kratki zaradi kranjskih železnic na lastne stroške na Dunaji, bodite, gospoda, preverjeni, da vse razmere natanko poznam, ker sem vedno v kontaktu z vplivnimi osebami. In baš denes ne smem zmolčati, nego javno tukaj izpovedati, da so vsa sumničenja proti našim sedanjim državnozbornim poslancem, ki so bila ali v javnih listih, ali pa so se privatno kolportirala, popolnem neresnična.“

Ako pravim, kar vam je brez tega tako vsem znano, da se vse proge, katere je naša zbornica takrat kot urnega izvršenja potrebne zaznamovane, izdelane in uže prometu izročene, z izjemo ljubljansko-karlovške železnice, hočem s tem le naznačiti, kako pravo in jasno je bilo poročilo naše zbornice, da je slavna vlada potrebnost teh prog pri-

poznala, in da so tako urno izdelale. Da se ljubljansko-karlovška proga nij še izvršila, temu so mnogovrstni uzroki.

Posebno se mora obzirati na to, da je bila uže takrat spodnja stavba od Zidanega mostu preko savske doline do Rajhenburga dovršena, in tako se je proga do Zagreba in od tod proti Karlovcu žalibog prej morala začeti, kajti sicer bi bila cela spodnja ustavba z interkalarnimi obrestmi vred popolnem proč zagnana. Dalje je še veliko uzrokov, da vlada dolenjske železnice nij kot zakonske osnove prinesla v parlament, in to tem bolj ne, ker se stavba dolenjske železnice brez državne subvencije, ki bi morala najmanje kakih 60 tisoč znašati za vsako miljo, ne da izvrševati.

Verjemite gospoda, da sem v vseh teh zadevah prav dobro verziran, in da slavna vlada potrebo dolenjske železnice močno priznava, česar me je uže večkrat nj. ekselencija trgovinski minister Dr. Banhans zagotavljal, — Daljni uzrok, da se železnica na Karlovec še nij začela, je to, da ogerska vlada še dozdej nij dala dovoljenja za kratko progo kjer se bode ljubljansko-karlovška železnica dotikala hrvatske zemlje. Drugih uzrokov akopram so jako važni, ne bodem razlagal. Tudi nečem denes navajati, kar sem uže tolikrat na odločilnih mestih storil z besedo in s peresom, da bode namreč dolenjska železnica izvršten član v verigi evropske svetovne trgovinske ceste; o tem, kakor tudi glede loške proge bodem na konci stavil poseben predlog glede knjižice in zemljevida s katerima se dokaže, da te dve progji spadate v periferijo svetovnih trgovinskih cest.“

Iz dozdej povedanega lahko vsakdo razvidi, da so se vse železnice, katere je kranj-

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karolina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič.)
(Dalje.)

Ko sta mlada mej soboj govorila z očmi, zabredla sta stara v pogovor, obema jako zanimiv. Dedček je govoril, da so se mu lica od gorečnosti rudila, in Mrakotova se je tudi rudila od pozornosti pri poslušanju.

„Vaš oče so se torej dvakrat s povodnikom srečali?“ čudila se je selka. „Vidite no, pa so ljudje, ki pravijo, da nij nobenega vódnika, niti družih duhov niti strašil.“

„Kdor neče v duhove verovati, naj nikar ne veruje; jaz imam pa izkušnost, tedaj moram verovati,“ odgovori dedček; „postali so, ko je bog hudobne angelje z nebes zavrgel v pekel. Vsi nijso prišli tje, kamor jim je bilo namenjeno; mnogo jih je palo na

našo zemljo, v gozd, v vodo, mej skale in to so ti skalni, gozdni, vetrovni duhovi in povodniki, kateri ljudstvo toliko stoletij izkušajo in bodo skušali, dokler bode ne ljudem, ampak bogu dopadalo. Pokojni moj oče se je res dvakrat srečal s povodniki; enkrat sem bil zraven, drugič ne, ali vselej je bilo zlo. Oče je šel enkrat nekomu nogo uravnati in jaz sem šel z njim, in nosil z njimi cajnico z različnimi potrebnostimi. Bilo je spomlad, ta-le čas, le da je bilo gorkejše. Po potu sva se segrela. „Kopajva se,“ rekel je oče, ko sva šla baš okolo potoka, ki se je vil iz hostne struge po travniku mej samimi cveticami. Vsakdo bi bil temu mestu zaupal, tako je bilo lepo in tiho. Slekla sva se in stopila v vodo; ali komaj je oče v vodo stopil, jel je kričati, da ga nekaj na dno vleče. Ko bi ne bil jaz naglo na breg šinil in mu obe roke podal, pomagaje mu z vso močjo, gotovo bi ga bilo na dno potegnulo. Imel sem dokaj opraviti, predno je zopet

izpregledal. „Vidiš“, rekel je, ko se je rado vedno ogledal, „tam le oni je tisti, ki je hotel moje življenje; ko bi tebe ne bilo, bi mu ga bil moral tudi pustiti.“ In pokazal je pri tem malo preč na belolasnega dečaka, kateri si je zbiral v venec, sem ter tje letaje, trobentice, vijolice in potočnice. „To nij mogoče“, odgovoril sem. Res nijsem mogel verjeti, da bi se v tej nedolžni stvarci kaj tako hudobnega skrivalo. „Ali si videl tega fanta, predno sva v vodo skočila?“ vpraša me oče zopet. Moral sem, se ve da, reči, da ne. „No vidiš,“ nadaljeval je oče, „pa vendar sva se na vse strani dobro ogledala, je-li nij kdo blizu, predno sva se jela kopati. Takoj te bom prepričal, da se ne motim.“ In naredil je dva velika skoka, popal dečaka, predno se je nadejal ter ga jel tresti, da sem ga prosil, da ki ga pustil in ga ne tepel — bilo mi je vendar le hudo zanj. „Za koga prosiš?“ rekel je in fanta še bolj tresel; „le pojdi sem ter poglej, kdo je to.“

ska trgovinska zbornica predložila, zidale, samo ljubljansko-karlovska, pa loško-tržaška dozda je ne. Projekt zadnje je se ve da nastal še le potem, ko se je gorenjska izvršila. Dežela in volilci za komoro jako žele tudi dolenske in loške železnice, za katere komora nevtrudeno deluje. Upati je, da se bode te dve kmalu delali, ker ste postali tako rekoč vprašanje za življenje za našo tako ubožano deželo.

O ultramontanizmu.

(Konec.)

Religija in religiozno čuvstvo ljudij je vir moči ultramontanstva. Zato meni veliko njegovih nasprotnikov, da se bode temeljito le takrat premagal, ako se moč religije sama uniči v srci. To menjenje pak je sigurno napačno in boj, ki bi se začel proti religiji ali proti cerkvi, bode poprej končal se z mimogredočimi zmagami, nego s popolnim uničenjem ultramontanizma. Ultramontanizmu bi se moč podesetila, ko bi ga narodi zares smatrali za branitelja vere in ko bi se jim zdelo, da je obstanek katoliške cerkve odvisen od tega, če on zmaga. Kajti srca narodov vere potrebujejo; katoliška vera pa je še za dolgo časa svetovna moč, ki ima na milijone ljudij stalen upliv.

Vsakako pa se dajo interesi vere ločiti od interesov ultramontanizma, in prav lahko se one brani, te pak pobija. A nij vedno mogoče, da bi vsakdo v sredi boja ločil katoliško vero razločno od ultramontanske stranke, posebno ne, ker se legitimni zastopniki katoliške cerkve, papež in škofje sami identificirajo z ultramontansko stranko. To pak se je zgodilo, ko je Pij IX. izdal svojo encikliko od 8. decembra 1864 ter jej priložil „syllabus errorum“, in ko se je potem veliko število škofov o tem sporazumelo ter od svojih vernih terjalo, naj se pod to učenje podvržejo. Kako malo pa se da ta sistema še danes izvrševati, dokazuje to, da je državna oblast v deželah, kjer katoliška vlada in podložni prevladujejo, izvrševanje onih papeževih stavkov naravnost prepovedala, tako na Francoskem, v Belgiji, v Italiji, drugod pak, postavim v Avstriji, je uradno izjavila, da na obstoječi pravni red nemajo nikakoršnega vezalnega upliva. Pa je vendar čudna prikazen, ako se zdaj

po vseh katoliških deželah javna in tajnostna vojska bide mej avtoriteto države in avtoriteto cerkve, in da cerkev vernim to obznanja za zmoto, kar država za potrebno in sveto proglašala. Država mora svojemu pravu tudi se silo preskrbeti pokorščino, in ako pri tem avtoriteta cerkve sama trpi, je to nasledek, kateremu se je sama izpostavila s tem, da se je zvezala tako ozko z ono stranko, ki je v sredi cerkve najskrajnejša. Še sovražnejše proti moderni državi in proti celi moderni duševni omiki pa je proglašenje papeževe nezmotnosti l. 1870, in proklamacija papeškega absolutizma kot svetovnega principa.

Moderna država mora torej na dolgotrajno vojsko z ultramontansko stranko in katoliško cerkvijo samo pripravljena biti, ter se mora temu primerno vzpostaviti. Pravi in trajni mir se tako dolgo še misliti ne da, dokler cerkev obnovljenih poželenj po svetovnem gospodstvu in nadvladanji hierarhije nad posvetnjaštvo popolnem ne opusti, dokler vrhovnosti in svobode države v celem okrožji narodskega življenja vsaj dejansveno ne pripozna, in dokler ne respektira neodvisnosti vednosti od njenega vodstva, in dokler osobne vestne in verske svobode več principijalno ne zametuje in ne žali. K temu se pa katoliška cerkev še dolgo ne bode sporazumela. Mej tem bode le premirje in nekak „modus vivendi“ mogoč, katera pa bode zdaj pa zdaj pretrgal javen prepir. Moderna država je zmirom pripravljena, cerkvi za verske razmere popolno svobodo dovoljevati. Razločuje se v tem od nadzorovalne države absolutistične dobe. A to samo ne vede do miru, ker cerkev v smislu ultramontanizma pod svojo svobodo razumlja gospodstvo nad drugimi, in torej neče biti rešena samo od nadzorništva države, temveč hoče sama obnoviti nadzorstvo nad državo.

Kako se bodo ti boji končali, o tem ne more nihče dvomiti. Ker ultramontanizem po svojem bistvu pripada preteklosti ter se kaže nezmožnega in trmastega, požré ga močnejši čas z naravno silo ter podre njegovo moč. A take velike spremembe se godé le počasi. Sedanji in še bližnji zarodi bodo trpeli še nasledke tega boja.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. septembra.

V prihodnjem *državnem zboru* namerava dr. Hoffer nasvetovati napravo sodišča za duhovenske reči. Povod temu je slučaj, da je državno sodišče izreklo se za inkompetentno v fajmošter Leitgebovem odstavljenci. Pač teško, da bi večina poslancev za tak predlog bila. — Poslanec dunajske trgovinske zbornice Mayerhofer je mandat položil.

Finančni odsek *nižje-avstrijskega* deželnega zbora je nasvetoval 8000 gl. dati udom ekspedicije na severni pol kot častno darilo.

Deželni zbori so povsod mirno začeli svoje delovanje. Češki zbor ima toliko dela, da bode, če „Neue fr. Pr.“ prav poroča, do konca oktobra delal, zato bode tudi državni zbor še le z novembrom začel se. — V gališkem zboru je poljska večina volila tudi Rusine v odbor kar dozda nij bila navada.

Češka lista „Pokrok“ in „Politik“ nadaljujeta ljute napade na onih 7 poslancev, ki so šli v deželni zbor, ter pozivljeta, naj se narod maščuje itd. — „Narodni listy“ pa pripovedujejo, da je klub staročeških poslancev naložil bil dr. Riegro, da skuša edinstvo v narodnem taborji narediti, a dr. Rieger nij niti enega koraka storil. Trma in avtokratičnost Riegrova je veliko sokriva češkega razpora in pasivne politike.

Vnanje države.

Francosko vojno sodišče je obsodilo Regnierja zaradi špijonaže in sporazumljenja s sovražnikom pri Metz in contumaciam k smrti. — Republikanski članovi permaenčne komisije so interpelirali ministra zaradi instrukcij, katere je prefektom dal zaradi obnovenja generalnih svetov.

„Times“ prinaša nek telegram s *Španjskega*, ki pa menda zopet nij drugega nego karlističen manever. Glasi se: „Ruski car je pisal Don Carlosu list, v katerem ga zagotavlja največje simpatije, obžaluje revolucijo ter želi, da bi trpljenje Španije kmalu nehala.“ — Francoski listi poročajo o novih bojih na španjski zemlji. Pri Solsoni je brigada Arrandova natepla Morovo bando ter jo podila do Sco-de-Urgela. Reynova briga, da je natepla bandite popa Villabaina, Moriones pa je zabranil Karlistom, da niso v Arragonijo prodrli. — Pričakuje se velika bitva.

Nemški listi pišejo, da se je začelo sodnijsko obravnavanje proti dekanu Rzeznievskemu, ki je čez prošta Kubeczaka izrekel veliko eskomunikacijo.

Amerikanskih zedinjenih držav predsednik Grant je sklenil guvernerja črn-

Moral sem k njemu pristopiti in fantu za vrat seči — in glejte, curljala mu je voda z las kakor bi lil. Ali zdajci se je očetu izpulil in naenkrat zginil. Pogledala sva se in bilo je nama kakor bi bila imela o fantu oba iste sanje — tako naglo je zginil.“

Mrakotova se je tej dogodbi, kakor mora biti, zelo začudila in doktor je nekaj zamomljal, kar je imelo gotovo začudenje pomeniti; ali sam bog ve, če je le eno besedo iz dedčeve pripovedi slišal.

In dedček je pravil še druge dolge dolge povesti svojega očeta in Mrakotova je povpraševala in se čudila.

Ali solnce se začenja nižati; ko popijemo kavo pojedemo takoj gori na betlehem pogledat, predno nastane tema,“ pravi na posled dedček.

„Kmalu bi bila zavoljo našega pripovedovanja pozabila, zakaj sva sem prišla,“ menila je Mrakotova hvaleča ob enem Ene-

fino kavo; ali Otik je to pozabil celo, se ve da ne nad tem, kar so pravila dedčeve usta, ampak vnučkini zgovorni pogledi. Kakor iz sanj je poskočil, čujoč o betlehemu.

A stoječ gori pred jaslicami, katerih spomin niso mogle zatreti najsijajnejše prikazni gledališč celega sveta, pozabil je doktor vse ter tudi Enefo in postal je otrok. Vse je spoznal, vsako malenkost: tu le deklico, ta ki je vodo iz vodnjaka vlekla, tam Herodezeve vojnike, na katerih divjost je vselej s takovo grozo gledal, in ta Ježušek v zlati zibki, ki ga je Marija zibala, o katerem se mu je vselej sanjalo, če je bil priden in nij matere jezil. Zamaknil se je v svoj otročji raj, v nebo najsvetejših spominov in solza, morda prva, katero je prelil, kar je oni raj zapustil, mu je skalila oči.

Dekček je videl njegovo ginjenost in tudi njemu je stopila solza v oči; zdaj še le mu je privoščil Enefo, svojega ljubčka, katero je s tolikšno ljubeznijo in skrbjo izredil

v dobi, kjer je uže pred grobom stal in gledal v daljavo brezkončne večnosti.

„Na vse se spominjam, le tu-le na te tri podobe se več ne spominjam,“ dejal je doktor, oa bi njegovo molčanje ne bilo preveč sitno in da bi svoje ginjenje boljše zakril; „morda jih še nij bilo tukaj, ko sem k vam hodil?“

„E bile so, le da jih nijste pazili, niso vas tako zanimivale kakor betlehem,“ odgovori dedček. „Visijo uže tukaj več nego sto let; eden naših prednikov jih je dal zmalati v tolažbo vsem grešnikom. Tukaj prvi predstavlja Majdaleno, ko srečava Kristusa po njegovem vstajenji za vrtarja preoblečenega; tu je zopet Peter izražen, ko zatajuje Kristusa in tukaj Zahej, na drevo ležeči, da bi našega odrešenika boljše videl. Ako so zadobili milost pri njem razuzdanci, lažnik, ki ga je zatajil, in od vseh ljudij zavrženi farizej, naj nikar nihče ne obupa; vsem bo odpuščeno, ki bojo pokoro storili.“ (Dalje prih.)

cev Kellogga, proti kateremu so se beli v Louisiana v Novem Orleansu sprli in ga odstavili, varovati. Poveljnik zveznih vojakov je dobil povelje nove uporne vlade ne priznati.

Domače stvari.

— (Dnevni red III. seje deželnega zbora kranjskega) 21. sept. dopoldne ob 10. uri je: 1. Berilo zapisnika 2. seje. 2. Naznanilo zborničnega predsedstva. 3. Poročilo deželnega odbora o volitvi poslanca gosp. Matevža Lavrenčič-a. 4. Poročilo dež. odbora o volitvi poslanca g. Edvarda Schaffer-ja. 5. Vladna preloga z načrtom postave, kdaj je divjačina varovati. 6. Vladni načrt pogodbe za uravnavo razmer mej zakladom kranjske zemljišne odveze in državo. 7. Poročilo dež. odbora k načrtu dodatne postave zastran odprave učnine. 8. Poročilo dež. odbora, ali naj se kaj ukrene za popboljšanje ljudskega šolstva in učiteljskih plač na Kranjskem. 9. Poročilo dež. odbora, koliko stroškov za realno šolo naj bi prevzelo Ljubljansko mesto in koliko Kranjska dežela. 10. Poročilo dež. odbora o zahtevanju c. kr. vlade, da bi se 20% priklada od vžitnine poberala za zemljišno-odvezni zaklad. 11. Poročilo dež. odbora o osnovi kmetijske šole na Dolenjskem. 12. Volitev odbora za posvetovanje preselitve okrajne sodnije iz Planine v Logatec.

— (Slavnostno odpretje nove ljubljanske realke) bode — kakor je dr. Schaffer v mestnem zboru poročal, enkrat mej 10. in 15. oktobrom t. l. ter pride naučni minister v Ljubljano in bodo povabljeni načelniki tukajšnjih oblastnij in udeleženi strokovnjaški krogi. Posamezni momenti te slavnosti bodo: polaganje zadnjega kamena, ogled poslopja, govori in banket. Vse to osnuje hranilnica z mestom vred.

— (V tržaškem zboru) je bil 18. t. m. na vrsti znani novi volilni red, kateri bi imel Slovincem v okolici skoro vso volilno pravo vzeti. Krepko so se Italijaninom uprli bar. Pascotini, Burgstaller. Nabrigoj in Nadlišek, kakor tudi vladni komisar Rinaldini. Pričakujemo od našega dopisnika poročila.

— (Iz Maribora) se nam piše 18. sep.: Beseda, katero bodo slovenski štajerski učitelji ter nekateri drugi domorodci dne 21. t. m. tukaj napravili, bode morda ena najlepših, kar se jih je na spodnjem Štajerskem napravilo. Od leta 1863 do letos se javno nij slišala slovenska pesen v Mariboru. Zdaj se bode pelo izključljivo slovansko, godba bode svirala slovanske pesmi — in sicer javno, da pokažemo strahopetnim učiteljem da se zavolj narodnosti nikoga ne bojimo. Ker ne pride veliko črez 100 učiteljev, ki z Mariborskimi domorodci ne bodo premoogli — troškov visokih troškov — tedaj vas prosim, naznanite Slovincem, naj se prav obilno udeleže te narodne veselice.

— (Iz Metlike) se „L. Tagbl.“ piše, da je dr. vitez Vestenek imenovan za c. kr. okrajnega glavarja v Črnomlju.

— (V Gorici) je umrl teologije dr. Hrast eden stebrov tamošnjih klerikalcev.

— (Nesreča.) V kratkih dneh uže druga nesreča pri zidanji cerkve. Na Šmarni gori, kjer pri cerkvi popravljajo okna pal je — kakor se nam pripoveduje — zidar iz okna in se težko poškodoval.

— (G. A. Levičnik) c. kr. sodnijski adjunkt v slov. Bistrici je na svojo prošnjo prestavljen v Ptuj.

— (Pred celjskimi porotniki) je stal 16. t. m. Franc Belič zidar iz Kurje vasi v Ljubljani zavoljo uboja. Ubil je v tepežu italijanskega zidarja s fizičnim natičem. A nij se mu moglo dokazati, ali je ubiti zavoljo njegovega udarca umrl, zato je pa državni pravdnik tožbo nazaj vzel in bode drugo vložil. Preiskava je bila torej slaba.

— (Zgodovino Škofje Loke) gosp. Parapat v „Danici“ tako-le črta: „Ako prijazno Loko prištevamo najstarejšim krajem mile naše kranjske zemlje, nihče nam ne more očitati, da zatrujemo to brez zgodovinske podlage. Saj po listih je spričana resnica, da je Loka stara najmenj 900 let. Lonca, Lonka, Lonke, Lok, Loka se odlikuje v pismih X, XI. in XII. stoletja. Prvikrat čitamo ime Lonca v listu dne 30. junija l. 973 v Triburu s katerim je cesar Oton II. friziškemu škofu Abrakamu (857—983) v dar poklonil svet mej Žabnico in Soro — Sabniza, Zoura, namreč „Sabnica, Lonca, Susane in Celzach“. Loka je postala najimenitnejše mesto friziškega posestva na Kranjskem. S prva so ondi škofje nastavljali svoje opravnike. Okolo l. 1215 bil je uže trden grad, kjer so bivali graški poveljniki, škofji pisarji, uradniki. Škofje so imeli svojo žitnico, svoje kletarje, cestinarje, strelce, vratarje, glasnike, mestjani svoje sodnike in župane. Nadalje najdemo da je bilo l. 1314 mesto opasano z močnim zidovjem, da so 4 leta pozneje sezidali novo mesto — novum oppidum — in dostojno vtrdili. Razen zgornjega grada bil je še eden spodaj. V škofovem gradu so bili razni prostori: kapelica s sobo za kaplana — 1213—1218 nahajamo kapl. Ulrika — sobe škofove, zraven kapele je bila obednica, nadalje velika in mala hišterna, arhiv, hrami, kleti, kuhinja in žitnica. Po mestu je bilo jako živo: málini so ropotali, kovači kovali, mesarji in strojarji prdajali svoje blago. Leta 1314 najdemo vrtove, pri grajskih durih je bil leta 1357 kamniti most, škofja kopel; v kapeli sv. Jakoba, uže l. 1292 znani, so obhajali službo in leta 1358 je v mestu ustanovil kamniški župnik Otókar (ne Oton, kakor Cat. Cl.) nunski samostan sv. Klare. Pogosto so prihajali škofje, po trikrat v letu, o sv. Jurji sv. Mihelu in o Svečnici so po županijah škofjski oskrbniki sodovali. Takrat je vsak župan sodniku pripravil sodček vina in mesa, podložniki so prinašali kruha, kokoši in slehni po eno Loško mero ovsá. Svojemu gospodu dajali so Ločani in sosedje njih v Virmašah, Cerengrobu, Moškrinu, Vincarjih, Gostešah, Retečah, Brodeh, Žireh, Poljanah, Hotavljah, Javorjah, Stražišču, Selcah, Sorici, razne davke v živem in neživem blagu in opravljali različne tlake, mej drugim „poklon“ uže v začetku XIV stoletja znana beseda za ovčji davek.

Razne vesti.

* (Povodenj na Štajerskem.) Avtentičen izkaz, ki ga je vlada dala narediti, kaže, koliko škode je letošnja pomlad naredila na Štajerskem. A ta izkaz naznanja le škodo, katero so trpele okrajne in občinske ceste, in katera znaša 182.305 gold.

* (Škandal v gledišči.) V Senteši na Ogerskem je tamošnji šaljivi list napadel gledališke igralce. Ti so za maščevanje peli

v prvi igri potem kuplete zoper redaktérja. Za odgovor pa so pri prihodnji predstavi dobili kopico koprivovih vencev, so bili izzvižgani ter izsikani.

* (Prvi strel na Karliste.) Iz Mak-sava na Badenskem je dobil nemški minister marine, pl. Slos, 11. t. m. poštno nakaznico na 5 gl., na katere kuponu je bilo zapisano: „Ta denar naj dobi oni kanonir nemške ladije „Albatros“, kateri je prvi vstrelil na Karliste.“

Naznanilo.

Dramatičnega društva odbor engagira za prihodnjo gledališko saisono, katera se bode začela v mesecu oktobru, še nekoliko sposobnih igralnih moči — ženskih in moških — s stalno mesečno plačo. Ponudbe naj se pošiljajo odboru najdalje do konca meseca septembra.

V Ljubljani 18. septembra 1874.

Odbor „Dram. društva“.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

Izvrstno zdravilo Revalescière du Barry odstrani vse bolezni, ki se leku zoperstavljajo, namreč bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, nadohu, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico, in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, scalo silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekomo kljubovala:

Spričevalo št. 68.471.

Prunetto pri Mondovi, 26. oktobra 1869.

Moj gospod! Morem vas zagotoviti, da odkar čudovito Revalescière du Barry rabim, to je od dveh let, niti nadležnosti svoje starosti, niti teže svojih 84 let več ne čutim. Moje noge so zopet šibke postale, moj pogled je tako dober, da ne potrebujem očal; moj želodec je močen, kakor bi bil 30 let star, — s kratka, čutim se pomlajen; jaz pridigujem, spovedujem, obiskujem bolnike, potujem precej daleč peš, čutim svoj um jasen in svoj spomin očvrstjen. Prosim Vas, to izpoved objaviti, kjer in kakor hočete. Vam zelo udani

Abbé Peter Castelli,
Bach-es-Theol. in župnik v Prunettu,
okrog Mondovi.

Spričevalo št. 75.705.

Dunaj, Praterstrasse 22.

maja 1871.

Jaz sem Vam hvalo dolžen za prosep, kate-rega je Vaša Revalescière pri meni napravila. Trpel sem namreč na želodčnem krču, kašlju in driski, od kojega me je Vaše izvrstno zdravilo odrešilo.

L. Grossmann.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri odrasčenih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehatih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., t funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v puščah á 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunaj-ska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Tržne cene

v Ljubljani 19. septembra t. l.

Pšenica 5 gl. 20 kr.; — rež 3 gl. 40 kr.; — ječmen 2 gl. 90 kr.; — oves 1 gl. 80 kr.; — ajda 3 gl. 70 kr.; — prosó 2 gl. 90 kr.; — koroza — gl. — kr.; — krompir 2 gl. — kr.; — fižol 7 gl. 50 kr.; — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 50 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 1/2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 30 kr.; — teletino funt 32 kr.; — svinjako meso, funt 30 kr.; — sena cent 1 gl. 25 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gl. 70 kr.; — mehka 4 gl. 90 kr.

Tujci.

18. septembra:
Evropa: de Vico iz Rudolfovega. — Stenovic iz Litije. — Majer iz Trsta. — dr. Gaspar iz Celovca. — Welser iz Dunaja.
Pri Slonu: Büblgen, Samsa, Redner, Wetenheim, Reisner iz Dunaja. — Weis iz Gradea. — Knichenberg iz Berolina. — Gorjup iz Gorice. — Rudež iz Ribnice.
Pri Malici: Soratroy iz Trsta. — Bruk iz Dunaja. — Posmacher iz Les. — Obereigner iz Šneberka. — Some iz Gradea. — Napravnik iz Dunaja. — Krašovic iz Cerknice. — Modrušan iz Karlova. — Blenk iz Dunaja. — Peterlunkar iz Gorice.

Naznanilo.

Da večstranskim željam ustrezem, si jemljem čast, slavnemu občinstvu naznaniti, da bodem od danes naprej **cene pijač izdatno in tudi ceno kave na 10 kr. ponižal.**
 Za dozdanje obilno obiskovanje srčno zahvalo, ter prosim, mi ga tudi za prihodnje ne odtegniti.
 S spoštovanjem
Janez Oswald,
 kavarnar v kazini.
 (263—1)

S tem naznanjamo, da smo svoj danes potekli kontrakt z gospodom Vinc. Woschnagg-om v Ljubljani, kateri je bil dozdej okolo 6 let naš zastopnik in prodajalec naših **Orig. Elias Howe-jevih šivalnih mašin** zdaj ponovili.

Naše originalne šivalne mašine se pri njem zmirom v zalogi v veliki izbiri dobivajo in se za fabrično ceno prodajejo proti petletni garanciji, ter se poduk v šivanji z mašino zastopj daje.

Dunaj, 31. avgusta 1874.

Za
the Howe Machine Company
 in New-York

direktor Hch. Schott m. p.

Zaloga šivalnih mašin in kar zraven gre kakor: **niti, vretena, svila, olje, šivanke** itd., — nahaje se kakor uže več let v mestu **242—43**, kjer se sprejemajo tudi naročila za fabriko perilnega blaga vsake sorte kakor

Perilo za gospode, gospe in otroke,

kakor tudi za celo opravo in se najboljše izdelujejo. Popolni **cenilni kurant o perilu in šivalnih mašinah** se dobi na željo. — Naročila od zunaj se točno in najboljše izvrše. (256—4)

Vincenc Woschnagg,

c. kr. priv. prva kranjska fabrika za perilo in zaloga šivalnih mašin v Ljubljani.

Grozdni cuker
 v najboljši kvaliteti
 se zmirom dobiva pri
Jan. Nep. Plautz
 v Ljubljani, na starem trgu štev. 153—154,
 kateri tudi svojo
špecerijsko zalogo, špirit, žganje, rosoglio
in napravljanje jesiha
 najboljše priporočuje. (257—2)

Znamenje časa!
Samo zavolj slabe kupčije
 prodajam odslej tudi na drobno in sicer zelo pod pridelavno ceno eno fino moško srajco s travèprsi gl. 1.70; 1.90; 2.20, eno spleteno za gostijo ali ples gl. 1.90; 2.20; 2.50. ene gatijske iz planinskega platna 95 kr.; gl. 1.10. eno fino korseto za gospe, fantazijsko ali spleteno gl. 2; 2.50; 3.50. šest platnenih robcev gl. 1; 1.50. dvanajst parov nogovic (schweissauger) gl. 1.10; 1.50.
 Naročila iz dežele se proti podvetju natančno in zvesto izvrše; nepovšečno se brez ovire zamenja.
 Naročila na debelo dobodo zraven najnižjih cen še rabat. Pri naročilih zadostuje, da se pošlje mera v centimetrih ali pa s kako nitjo. (233—4)

Samo pri J. Deutsch,
 Dunaj II. Bezirk, Cirkusgasse Nr. 3.

Dunajska borza 19. septembra.
 (Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	glid.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	55	"
1860 drž. posojilo	109	"	75	"

Akcije narodne banke	990	"	—	"
Kreditne akcije	247	"	—	"
London	109	"	80	"
Napol.	8	"	78 1/2	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	103	"	95	"

Učiteljska služba.
 Pri rudarski direkciji premogokopa in trgovske družbe v Wiesu na Štajerskem je na novo ustanovljeni enorazredni rudarski šoli v **Brunnu** in **Steyerreggu** po ena učiteljska služba z letno plačo 600 gold., prostim stanovanjem in kurjavo razpisana. Za obe šoli se skuša dobiti pravica javnosti in se bode učitelju za dotično uporabljenje plačala petkrat petletna doklada 10% letne plače. Znanje kakega slovauskega jezika in za zdaj neoženjeni stan se želi.
 Prosilci naj ulež svoje prošnje s priloženimi spričali o zmožnosti za javno učenje do 30. t. m. na imenovano rudarsko direkcijo v Wiesu (Štajersko), pri čemer se opominja, da morejo tudi podučitelji, ako imajo spričevalo zrelosti, kompetirati.
 Služba bi se morala vsaj 1. novembra nastopiti, a izključen nij tudi prejšnji nastop ue, nego je celo zaželen. (264—1)

Filijala štajerske eskomptne banke v Ljubljani.
 Podpisani zavod prevzema
Denarje na obrest
 pod sledečimi pogoji:
a) v giro-contu proti vložilnim in cheques-knjižicam, kjer se more vsakateri znesek od 5 glid. višje vložiti ter se do zneska 3000 glid. more vzdigniti, in sicer
 s 5% brez obznanila,
 s 5 1/2% proti 15dnevnu obznanilu
 v vsakaterih zneskih;
 s 6% proti 90dnevnu obznanilu
 v vsakaterih zneskih.
b) Proti kasnim pismom (Kassenscheine), glasečimi se na ime ali na prinesitelja,
 s 4 1/2% brez obznanila,
 s 5 1/2% proti 30dnevnu obznanilu.
 Uloge v giro-contu proti knjižicam in rabljenim kasnim pismom uživajo obresti od 1. julija 1873 dalje.
 Filijala štajerske eskomptne banke eskomptira dalje **premenjave tržišča** (Platzwechsel) in **domicile** do 150 dnij tekočega časa na Gradec, Dunaj, Trst, Celovec in druga domača tržišča, ako je tam banka ali bankna filijala, — ona preskrbuje komisijonsko nakupovanje in prodajanje vseh vrst vrednostnih papirjev in efektov kakor je kurs proti najbolj ceni proviziji, — prevzema v inkaso menjice in nakaznice za domača in tuja tržišča. (110—20)

Samostojno kreditno društvo tega zavoda daje kredite po statutnih določbah. *)
Filijala štajerske eskomptne banke v Ljubljani.
 *) Izpisi iz statut kakor tudi prosilni blanketi se na ustno ali pismeno zahtevanje dajo zastopj v pisarni tega zavoda.

V prej Woschnagg-ovi štacuni
glavni trg 237
 se bode vse tam še založeno **manufakturno belo in perilno blago**, da se tem prej prostor izprazni, za
50% pod ceno
 prodajalo in sicer posebno se sme priporočati:
 Za gospe srajce bele od gl. — 90 kr. navzgor:
 " barvaste " " 1 — " "
 " flanelaste " " 180 " "
 " svitice iz platna " " 1 — " "
 " kotonine " " 60 " "
 " prsni všivi za srajce " " 12 " "
 " krogli iz papirja od " " 1 " "
 Za dame srajce " " 150 " "
 " hlače " " 1 — " "
 " korsete " " 80 " "
 " letovniki " " 70 " "
 Platna " " 25 " "
 Chiffon, shirting, modrpolan " " 18 " "
 Kotonina in Domestique " " 15 " "
 Pique in žnorast barchent " " 25 " "
 Brillantin in Gradl " " 25 " "
 Blago za mizne prte iz brisalnice " " 18 " "
 Rjuhe od " " 1 — " "
 Batistni robci " " 10 " "
 Foulard " " 1 — " "
 Blago za obleko iz ovčje volne " " 23 " "
 Bernsko surovo blago za hlače " " 90 " "
 dalje mizne in kuvertne pokrivala, kavini robci, blago za predgrinjala, flanelo, chachemir, tkavsko blago, svilnate charps in kravate po tacih cenah. (258—4)

Naturne mineralne vode
 frišno natočene v vseh sortah
 se dobivajo v
špecerijski, materijalni, barvni, vinski, delikatesni in semenski prodajalnici
Petra Lassnika.
 (151—14)